

Nettverk
for Private
Høyskoler

Oslo 3. juni 2015

Kunnskapsdepartementet
Uh-avdelingen

HØRINGSSVAR: PRIVATE HØYSKOLER OG FAGSKOLER I SAMFUNNETS TJENESTE

Nettverk for private høyskoler (NPH) takker for Departementets (KD) invitasjon til å levere høringsuttalelse om bl.a. de elleve spørsmål som fremkommer i høringsbrev datert den 25. februar 2015 i tilknytning til Ekspertgrupperapporten om *Private høyskoler og fagskoler i samfunnets tjeneste* (Andreassengruppens rapport). NPHs høringsuttalelse er i hovedsak forsøkt ordnet i henhold til høringsbrevets spørsmålstillinger.

Generelt

NPH vil gi honnør til Andreassengruppens grundige drøfting av viktige spørsmål som er reist i forlengelsen av Riksrevisjonens rapport om KDs økonomiforvaltning. For NPH er det en hovedoppgave både utad og innad å styrke private høyskolars legitimitet og troverdighet i faglige og administrative forhold. For NPH har det derfor alltid vært en målsetting at statlige bevilgninger skal komme studentene i private høyskoler til gode. NPH har ønsket å motvirke at høyere utdanning og forskning blir ansett for en handelsvare der investorer kan ta utbytte etter generelle forretningsmessige prinsipper. De fleste norske private høyskoler er ideelle institusjoner der ingen studenter anses for å være konsumenter eller kunder. Norske private høyskoler representerer et betydelig «sivilsamfunnsbidrag», etablert av sine eiere (stiftelser o.l.) som alternative utdanningstilbud. Blant NPHs medlemsinstitusjoner utgjør derfor det store flertallet en stadig mer integrert og likeverdig del av den nasjonale (og internasjonale) høyere utdanningssektoren

Nettverk for private høyskoler (NPH)
The Norwegian Network for Private Higher Education Institutions
Pb.5144 Majorstuen, 0302 Oslo
arne.j.eriksen@mf.no tlf. 22590558/ 92012813

Finansieringssystemet består av både tildeling, forvaltning og kontroll. NPH finner det viktig at Departementet søker å se Andreassengruppens rapport i sammenheng med Hægelandgruppens rapport¹. I et arbeid med å gjøre finansieringssystemet mer transparent bør Departementet skjelne mellom institusjonsakkrediterte og programakkrediterte høyskoler og mellom «non-profit» og «for-profit»

Spørsmål 1: Komme studentene til gode – utbytteforbud

Det er enighet i AG om et fortsatt utdelingsforbud (utbytteforbud) i institusjoner som er akkreditert etter uh-loven og som mottar statlige tilskudd.

Når det gjelder kategori c som kun mottar statlig finansiering i form av studielån/ studentbetaling, ønsker tre av AGs medlemmer (heretter) et restriktivt utbytteforbud også for dem. Tre andre AG-medlemmer ønsker derimot «en regulert åpning for å kunne ta utbytte i slike private høyskoler». Det bør kunne foretas utdeling til eier «dersom utdelingen ikke reduserer bokført egenkapital til mindre enn 20% av bokført verdi på eiendelene i virksomheten, og utdelingen baserer seg på sist avlagte og revisorbekreftede årsregnskap»

NPH vil støtte AGs forslag om at det utvikles et enklest mulig regelverk med «klare forhåndsregler med få skjønnsmessige vurderinger, både til fordel for institusjonene og for det offentlige som skal drive kontroll og tilsynsarbeid».

NPH tar til etterretning at for private høyskoler med statlige tilskudd over statsbudsjettet vil det gjelde et restriktivt krav til at alle statlige tilskudd skal komme studentene til gode

Når det gjelder private høyskoler som ikke mottar tilskudd over statsbudsjettets kap. 260, er det ulike syn blant NPHs medlemmer i spørsmålet om hvordan regelverket skal innrettes.

Spørsmål 2: Kryssubsidiering mm.?

AG har på en grundig måte har utredet dagens muligheter for alternative uttak av verdier i private vitenskapelige høyskoler og høyskoler (uttak utover et utbytte av det økonomiske overskudd)².

NPH mener dagens regelverk bør utvikles slik at eventuell internhandel med urimelige avlønninger og godtgjøringer, kryssubsidieringer i den daglige forvaltningen, interne overføringer og kapitaltransaksjoner ved salg og fusjoner kan unngås. I arbeidet med å styrke private høyskolars legitimitet og troverdighet i samfunnet, har det vist seg viktig å medvirke til et tydeligere regelverk som reduserer risikoer og som kan bidra til å styrke alle kategorier private høyskolars omdømme.

Spørsmål 3: Private høyskolars selskaps-/ foretaksform

Private høyskoler er i dag ulikt organisert (stiftelser, AS, foreninger eller som enkeltmannsforetak) og de kan ha både filantropiske og kommersielle formål. AG foreslår at alle private høyskoler heretter enten blir organisert som ASer eller som stiftelser (AG pkt. 5.4.1). AG foreslår at andre foretaksformer, enkeltmannsforetak, foreninger mm. avvikes.

¹ Slik det antydes i statsrådets svar til Riksrevisjonens rapport om konomiforvaltningen.

² Jfr. utredningen fra advokatfirmaet Kluge /BDOs «Stress-risikoanalyse».

NPH gir sin tilslutning til AGs forslag, men vil be KD etablere rimelige overgangsordninger/tidsfrister for de private høyskolene som dette vil gjelde for. Å benytte selskapslovgivningen i økonomiforvaltningen vil bidra til større transparens. Etter NPHs mening vil dette også gjøre KDs tilsyn og kontroll med private høyskoler enklere, jfr. spørsmål 10 nedenfor.

Spørsmål 4: Et styreansvar å sørge for at påbegynt utdanningsår fullføres?

AG foreslår å gi styret ved private institusjoner ansvar for at studentene får fullført et påbegynt studieår (AG pkt.5.4.2).

NPH gir sin tilslutning til AGs forslag om en presisering i denne retning. Tenkningen synes allerede å ligge implisitt i uh-loven.

Spørsmål 5: Hvordan bør den regulerte virksomheten i en privat høyskole kunne avgrenses?

AG foreslår en økonomisk avgrensning av den regulerte virksomheten i private høyskoler slik at institusjonene skal kunne fremlegge og dokumentere adskilte regnskaper for de ulike akkrediterte deler av virksomheten og for de ikke-akkrediterte deler av virksomheten.

NPH gir sin tilslutning til dette forslaget. Dette kan motvirke uønsket kryssubsidiering (og evt. uttak av utbytte).

Spørsmål 6: Hvilke krav bør stilles til samtlige private høyskolars rapportering?

AG foreslår at samtlige private høyskoler heretter skal rapportere informasjon om gjennomføringen til *Database for høgre utdanning* (dbh) (AG pkt.5.4.3).

Dette forslaget har NPH tidligere fremmet overfor KD. Av hensyn til å skaffe data til en tilstandsrapport for en samlet norsk høyere utdanning (søkertall, studenttall, studiepoengproduksjon etc) bør det etableres en komplett rapportering fra virksomhetsområdet.

Spørsmål 7: Hvordan bør såkalt handel med nærstående reguleres?

AG foreslår at private høyskoler ikke kan foreta transaksjoner overfor eier, eiers nærstående eller foretak i samme konsern som avviker fra eller overstiger det som godtgjøres at ville vært fastsatt mellom uavhengige parter (markedspris) (AG pkt.5.4.5.3).

NPH anser dette for å være et viktig punkt i rapporten og et viktig tiltak for å forhindre uønsket kryssubsidiering.

Spørsmål 8: Hvilke opplysninger bør fremgå av noter til private høyskolars regnskap (tilleggsdokumentasjon)?

NPH gir sin tilslutning til AGs forslag..

Spørsmål 9: Bør salg av private høyskoler reguleres spesielt?

NPH mener intensjonene bak AGs forslag er riktige. Dersom en privat høyskole med statlige tilskudd over statsbudsjettets kap 260 bruker slike tilskudd eller studentbetaling til å gi eiere

(eller hvis det er aktuelt, seg selv) et utbytte ved oppkjøp av andre institusjoner (fusjon), mener NPH at dette fordrer åpenhet om alle transaksjoner overfor KD.

Spørsmål 10: NOKUT som tilsynsorgan for økonomiforvaltningen?

AG foreslår at KD delegerer tilsynsansvar for private høyskolars økonomiforvaltning til NOKUT som del av en total kvalitetsevaluering (AG pkt.5.5.4).

NPH gir ikke sin tilslutning til AGs forslag. NPH mener AGs forslag er i strid med intensjon bak etableringen av NOKUT som et nasjonalt, autonomt kvalitetsorgan (lite og ubyråkratisk). Å delegerer en klart politisk styrt «direktoratsoppgave» til NOKUT gir uklarhet i de styringslinjene som er etablert mellom KD, NOKUTs styre og NOKUTs sekretariat. NPH mener NOKUTs styre og administrasjon i dagens kvalitetsarbeid bør beholder et sterkt fokus på institusjonenes studienære kvalitetsområde.

Å benytte selskapslovgivningen i økonomiforvaltningen vil bidra til forenkling og større transparens. NPH mener dette gjør KDs tilsyn og kontroll med private høyskoler enklere. Tydeligere regler vil ha en forebyggende virkning og kontrolltiltakene vil bli færre. Det vil bli et svært lite antall private høyskoler som heretter vil forandre spesiell oppmerksomhet.

NPH mener derfor at det må være KDs uh-avdeling som fortsatt har tilsyn med private høyskoler i henhold til nye retningslinjer som forventes etablert. Det er viktig for NPH at KDs kunnskap om og innsyn i private høyskolars virksomhet ikke på noen måter svekkes slik dette forslaget innebærer. Dette med tanke på snarere å styrke enn å svekke KDs samlede sektorkompetanse som forvaltningsorgan for en utdanningssektor som består av både statlige og private institusjoner. NPH mener et felles finansieringssystem fordrer et mest mulig enhetlig, felles forvaltningssystem i alle dets forvaltningsfaser.

Spørsmål 11: Mulige sanksjoner?

AG foreslår at regler for NOKUTs muligheter for krav om retting, tilbakebetaling av offentlige tilskudd etc. (AG pkt. 5.6). NPH mener det bør være sanksjonsmuligheter i regelverket. Men det vises her til avsnittet foran hva gjelder NOKUTs rolle. NPH mener at det bare bør være KD som har en økonomisk sanksjonsmyndighet overfor private høyskoler.

Med vennlig hilsen for
Nettverk for private høyskoler

Arne J.Eriksen
NPH-sekretær